

☞ ذره بین

نوبل ادبیات امسال به چه کسی خواهد رسید؟!

در فاصله پنج روز مانده به معرفی برنده جایزه نوبل ادبیات در سال ۲۰۲۳، جدیدترین پیش بینی از شانس‌های اصلی دریافت مهم‌ترین جایزه ادبی جهان منتشر شد.
براین اساس، کان ژوی چینی شانس اصلی کسب نوبل ادبیات امسال است. اگرچه آکادمی نوبل هیچ‌گاه نشانه‌ای از اینکه چه کسانی شانس اصلی دریافت جایزه هستند، اعلام نمی‌کند و فهرست نامزدهای هر سال را نیز ۵۰ سال دیگر منتشر می‌کند، اما طبق روال هر سال بازندیک شدن به ایام برگزاری نوبل، برخی سایت‌ها اقدام به پیش بینی برندگان این جایزه در شاخه‌های مختلف می‌کنند که همیشه هم اشتباه از آب در نمی‌آید.
بر این اساس، رسانه‌ها امسال هم از نویسندگان مختلفی نام برده‌اند که در این میان بیشترین شانس را نویسنده چینی «کان ژو» دارد. در رتبه دوم شانس‌های نوبل ادبیات ۲۰۲۳، «یون فوسه» نمایشنامه‌نویس و نویسنده نروژی قرار دارد. جرالذ مورنان، آن کارسون، لیودمیلا اولیتسکایا، میرچا کارتارسکو، انگوگی وا تیونگو، هاروکی موراکامی، ادنا اوبراین، جویس کارول اوتس، مارگارت اتوود، پل سیمون و استیون کینگ از دیگر شانس‌های نوبل ادبیات امسال هستند.گفتنی است که از ۱۱۵نوبلی که از سال ۱۹۰۱ میلادی تاکنون اهدا شده است، زنان ۱۷ بار این جایزه را به خود اختصاص داده‌اند.
سال گذشته هم «آنی ارنو» نویسنده زن فرانسوی، برنده این جایزه مهم شد.
☐

📺 پرده نقره‌ای

سیاست «نگاه به شرق» در سینما

محمد خراعی در دیدار با وزیر فرهنگ ازبکستان از رویکرد «نگاه به شرق» در زمینه شکل‌گیری همکاری‌های بین‌المللی در سازمان سینمایی ایران خبر داد.
به گزارش مهر؛ محمد خراعی، رئیس سازمان سینمایی که به دعوت وزارت فرهنگ ازبکستان، به تاشکند سفر کرده بود، در ملاقات با وزیر فرهنگ ازبکستان گفت که «در نقشه جدید سازمان سینمایی توجه بیشتر به کشورهای حوزه آسیای مرکزی و نگاه به شرق معطوف خواهد شد.»
این مقام فرهنگی همچنین با اشاره به اینکه «در بین کشورهای حوزه فرهنگی- سیاسی آسیای میانه، ازبکستان یکی از مهم‌ترین کشورهایی است که به دلیل اشتراکات تاریخی، ریشه‌های زبانی، فرهنگی و مذهبی برای ما در برنامه‌ریزی حوزه بین‌الملل سینما حائز اهمیت بیشتری است» یادآور شد که «تمدن این دو کشور در هم آمیخته شده است و امیدوارم این ملاقات‌ها و رفت‌وآمدها بتواند فضای همکاری جدیدی را میان سینماگران، هنرمندان و شرکت‌های سینمایی دو کشور فراهم آورد.»

افتتاحیه غافلگیرکننده دو فیلم جدید

دو فیلم جدید سینماها موفق شدند تا در عملکردی فراتر از انتظار بدون کمترین میزان تبلیغات حدود ۱۰۰ هزار مخاطب جذب کرده و ۵ میلیارد و ۳۷۰ میلیون تومان بفروشند.
به گزارش ایرنا، دو فیلم «هتل» و «بچه‌زنگ» در شرایطی از چهارشنبه هفته گذشته به روی پرده رفتند که بررسی گیشه این دو فیلم نشان می‌دهد که بازخوردی بسیار مناسب و فراتر از انتظاری را برای روزهای نخست اکران خود دریافت کرده‌اند.
کمدی «هتل» جدیدترین ساخته مسعود اطیابی با بازی پژمان جمشیدی، محسن کیایی، ریمارمین فر، مه‌لقا باقری و صدف اسپهبدی عملکردی بسیار چشمگیر داشت و موفق شد تا بدون هیچ‌گونه تبلیغی، با جذب بیش از ۷۱ هزار مخاطب و فروش ۴ میلیارد تومانی به پرفروش‌ترین فیلم ۳ روز اخیر سینماهای کشور تبدیل شود.
دیگر فیلم جدید روی پرده انیمیشن «بچه‌زنگ» است که موفق شد ۲۷ هزار و ۵۰۰ مخاطب را به سینما بکشانند و گیشه یک میلیارد و ۳۷۰ میلیون تومانی را تجربه کند، تاپس از «هتل» و «فسیل» به سومین فیلم پرمخاطب و پرفروش ۳ روز اخیر سینماها تبدیل شود.
☐

🎵 موسیقی

معرفی رهبر جدید ارکستر سمفونیک تهران

منوچهر صهبائی به‌عنوان رهبر دائمی ارکستر سمفونیک تهران معرفی شد.
به گزارش تسنیم؛ منوچهر صهبائی طی حکمی از سوی مدیرعامل بنیاد رودکی، به این عنوان منصوب و معرفی شد.
این هنرمند که به‌عنوان رهبر ارکستر و تکنواز ساز ابوا، دارای مدرک دکتری در رشته موزیکولوژی از دانشگاه استراسبورگ فرانسه شناخته می‌شود، تاکنون به‌عنوان سولیست ابوا با ارکستر سمفونیک شهر سنت‌گالن سوئیس و نیز به‌عنوان رهبر با چند ارکستر اروپایی همکاری داشته است.
صهبائی همچنین مفتخر به دریافت پروفسور از کنسرواتوار و مدرسه عالی شهر فلدرکشر کشور اتریش است.
او از دی‌ماه ۱۳۸۶ تا اردیبهشت ماه ۱۳۸۹، رهبر ثابت و مدیر هنری ارکستر سمفونیک تهران بوده است.
☐

جعبه جادو

چه خبر از «نون‌خ» جدید؟!

فصل پنجم سریال «نون‌خ» پیش تولید خود را آغاز کرده است.
به گزارش تسنیم؛ مهدی فرجی از پیش‌تولید فصل پنجم سریال «نون‌خ» خبر داده و می‌گوید که مراحل نگارش فیلمنامه و بقیه فرایند آماده‌سازی تولید این سریال این روزها در حال پیشرفت است.
آنچه نام این سریال را این روزها بیشتر سر زبان انداخته، پخش «نون‌خ» از تلویزیون است که این روزها به‌عنوان یکی از پرمخاطب‌های تلویزیون دوباره روی آنتن رفته است.
در چنین شرایطی که مدت‌هاست خبرهایی از ساخت فصل جدید این سریال به گوش می‌رسد؛ مهدی فرجی، تهیه‌کننده این مجموعه تلویزیونی در هفته وحدت گفت: «این روزها در پیش‌تولید فصل پنجم سریال «نون‌خ» هستیم و مراحل نگارش فیلمنامه و بقیه فرآیند آماده‌سازی تولید هم پیش می‌رود، ان‌شاء‌الله امسال، سریال کلید خواهد خورد.»
☐

✿ جشنواره

لغویک جشنواره به دلیل حذف یک فیلم

جشنواره فیلم پرتقال طلایی آنتالیای ترکیه یک هفته قبل از شروع شصتمین دوره خود لغو شد.
به گزارش ایسنا؛ دلیل لغو این جشنواره فشارهای سیاسی شدید پیرامون نمایش برنامه‌ریزی شده یک مستند عنوان شده است.
نشریه سینمایی اسکرین در این زمینه نوشته که مستند «حکم» به کارگردانی «نژاد دمیرجی» قرار بود در بخش مسابقه ملی فیلم مستند این جشنواره شرکت کند، اما هفته گذشته به‌دنبال فشار دولت به شهرداری آنتالیا (برگزارکننده اصلی این رویداد) این فیلم از فهرست آثار جشنواره خارج شد.
این مستند وضعیت اسفبار قربانیان را به‌دنبال پاکسازی بزرگ نهادهای دولتی توسط دولت ترکیه پس از کودتای نافرجام در سال ۲۰۱۶ به تصویر می‌کشد.
این مستند در مورد یک پزشک و معلمی است که به‌طور ناگهانی در نتیجه این اقدام، شغل خود را از دست می‌دهند.
حذف اجباری این فیلم موجب شد برگزارکنندگان جشنواره یک هفته قبل از شروع شصتمین دوره خود خبر لغو این دوره را رسانه‌ای کنند!
☐

برگی دیگر از کتاب قطور جشنواره بیست و یک‌ساله نمایش‌های آیینی و سنتی ورق خورد

شعله‌های زنده، ریشه‌های استوار!

☞ ویژگی‌ها و ارزش و اهمیت جشنواره بین‌المللی نمایش‌های آیینی و سنتی به روایت دبیر و شماری از اعضای هیأت انتخاب بخش‌های مختلف جشنواره

☒ [**شهرvand**] چند روزی می‌شود که بیست‌ویکمین دوره جشنواره بین‌المللی نمایش‌های آیینی و سنتی با دبیری احمد جولا‌یی در بخش‌های «رادیو تئاتر» و «نمایشگاه هنرهای نمایشی»، «صحنه‌ای» و «بین‌الملل»، «شبیه‌خوانی»، «نمایش‌های فردی، نقالی، روایت‌های ملی و کارآواها» و «معرکه‌ها، آیین‌ها و بازی‌های نمایشی»، «سمینارهای پژوهشی» و «نمایشنامه‌نویسی» در حال برگزاری است.
یک رویداد تئاتری معتبر و با سابقه که به گفته دبیرش، احمد جولا‌یی، با حضور ۸۷۰ هنرمند در بخش‌های مختلف این چادر خود را در تهران و پنج استان کشور گسترانیده است: «در این دوره از جشنواره که از زمان اعلام فراخوان ۸۱۰ اثر به دبیرخانه واصل شده، خراسان‌شمالی از بخش عروسکی و دانشجویی میزبانی می‌کند، گلستان پذیرای نمایش‌های صحنه‌ای در بخش‌های ویژه و آزاد است و البته باید این را نیز گفت که گروه‌های خارجی شرکت‌کننده در جشنواره، هم در گلستان هنرنمایی خواهند داشت.
بخش تعزیه جشنواره بیست‌ویکم آیینی و سنتی نیز با میزبانی استان مرکزی به مرکزیت تفرش برگزار می‌شود که قدیمی‌ترین تکایا و محل‌های اجرای تعزیه را دارد.
بخش‌های رادیو تئاتر و نمایشگاه هنرهای نمایشی به میزبانی تهران و نمایش‌های فردی، نقالی، معرکه‌ها، آیین‌ها و بازی‌های نمایشی نیز به میزبانی استان چهارمحال و بختیاری برگزار می‌شوند.
در این میان، میزبانی سمینارهای پژوهشی و نمایشنامه‌نویسی نیز آذربایجان شرقی است.» آنچه در پی می‌آید توصیف ویژگی‌های دوره بیست‌ویکم جشنواره بین‌المللی نمایش‌های آیینی و سنتی از زبان دست‌اندرکاران و اعضای هیأت انتخاب آثار این جشنواره است.

پتانسیل‌های یک‌گونه‌نمایشی

فارغ از ارزش و اهمیت پژوهشی و علمی جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی، همواره یکی از مهم‌ترین و شورمندترین بخش‌های این جشنواره بخش صحنه‌ای آن و نمایش‌های ماندگاری بوده که روی صحنه برده است.
این بخش که روز گذشته با اجرای گروه‌های مختلف نمایشی از استان‌های مختلف کشور به همراه گروه‌هایی از کشورهای چین و تاجیکستان در شهرهای گرگان و کردکوی آغاز شد، به‌گفته مهدی صفاری‌نژاد، عضو هیأت انتخاب بخش صحنه‌ای جشنواره، که خودش نیز از جمله بازیگران شناخته‌شده عرصه نمایش‌های آیینی و سنتی به شمار می‌آید، «نه‌تنها نسبت به دوره‌های اخیر بالاتر و دشوارتر به شمار می‌آید، بلکه حاوی نکات جالبی نیز هست، از جمله اینکه امسال آثاری که از استان‌های مختلف کشور به جشنواره آمده‌اند، یک سر و گردن از نمایش‌های تهرانی که متقاضی حضور در این رویداد بودند، برتر و هنرمندانه‌ترند.»

مهدی صفاری‌نژاد، نویسنده مقالات و کتاب‌های پرشمار در زمینه تئاتر، آثار متقاضی شرکت در بخش صحنه‌ای این جشنواره را به این صورت ارزیابی می‌کند: «در جشنواره امسال آثار استان‌ها در قیاس با نمایش‌های تهرانی، سطح کیفی قابل قبول‌تری داشتند و به خوبی دیده‌می‌شد که گروه‌های شهرستانی تلاش کرده‌بودند به‌داشته‌های نمایش ایرانی نزدیک‌تر شوند و نوآوری‌هایشان در راستای آثار گذشتگان بود، به این معنا که آرایه‌های خوبی به شیوه‌های سنتی نمایش ایرانی افزوده بودند و این تلاش، جای خشنودی دارد.
در این زمینه برخی از نمایش‌ها به خوبی نشان می‌داد که گروه آشنایی خوبی با نمایش‌های آیینی و سنتی دارد و این تجربه و تسلط را در کوچه‌کرت‌ترین عناصر نمایش‌های آنان نیز می‌شد فهمید.
در نقطه مقابل، اما، گروه‌های تهرانی انگار جشنواره را جدی نگرفته بودند و به شیوه کارمندی با جشنواره برخورد کرده بودند و تلاش چندانی برای ارتقای کیفی نمایش‌های خود نکرده بودند.»
صفاری‌نژاد که یکی از کارشناسان نمایش‌های ایرانی به شمار می‌آید، درباره برگزاری جشنواره در استان‌های مختلف می‌گوید که «اگر از تمام ویژگی‌ها و پتانسیل استان‌ها استفاده شود، اتفاق خوبی است، وگرنه اتفاق چندان اثرگذاری نخواهد افتاد.»
این کارشناس تجربه‌برگزار ی بخشی از

جشنواره را در کاشان در دوره‌های گذشته مثال می‌زند که «نمایش‌ها در خانه‌های تاریخی اجرا شدند و اتفاق بسیار خوبی بود با برگزاری جشنواره در تفرش که معدن تعزیه است و باید از تمام پتانسیل‌های آن به خوبی بهره‌برده شود.»

ضرورت نوآوری

اکرم قاسم‌پور یکی دیگر از اعضای هیأت انتخاب بخش صحنه‌ای جشنواره امسال است.
نویسنده و عضو هیأت علمی دانشکده هنر که بر این باور است «هنرمندان نمایش‌های آیینی و سنتی در صورتی که ضرورت نوآوری در پرداخت به آیین‌های نمایشی و توجه به نیاز مخاطب امروز را درک نکنند، نتیجه مطلوبی به دست نخواهند آورد.»
این نویسنده و مدرس تئاتر در ارزیابی آثار متقاضی شرکت در جشنواره می‌گوید: «با وجود تلاش‌ها و ایده‌های خوبی که شاهد بودیم، یکی از مهم‌ترین نقاط ضعف آثار، تکرار بود؛ تکرار، تکرار، تکرار.
این چیزی است که هنرمندان این عرصه باید از آن اجتناب کنند و زمانی که دارند بر اساس آیین‌ها و سنت‌هایمان کار می‌کنند، صرفاً به بازتاب همان صورت اولیه بسنده نکنند.»
قاسم‌پور درباره اجراهای می‌گوید: «در اجراها هم کلیشه‌های زیادی دیده‌می‌شد.
در واقع گذشته از آثار خوبی که وجود داشت، اگر بخوایم آسیب‌شناسی کنیم، توجه به این نکته ضروری است که باید کمی بیشتر وارد جهان اقتباس شویم و آن را جدی‌تر بگیریم و جدی‌تر درک کنیم و در انتقال مفاهیم نمایشی به صورت اجرایی بکوشیم به شرایط جدیدی فکر کنیم که با حفظ شعله‌هایی که در آیین‌ها وجود دارد، با جهان، مخاطب و مسائل امروز ارتباط پیدا کند.»
به گویشی بهتر، به باور این کارشناس با سابقه در زمینه ادبیات نمایشی «هنرمندان نمایش‌های آیینی و سنتی، ضمن حفظ شعله‌هایی که در آیین‌ها وجود دارد، باید بتوانند با جهان و مسائل امروز هم ارتباط برقرار کنند.»

بسیاری بر این باورند که گونه‌های نمایشی سنتی بیشتر با تکیه بر رویدادهایی مانند جشنواره امکان ادامه حیات دارند.
اکرم قاسم‌پور در این زمینه می‌گوید که «اگرچه برگزاری جشنواره خوب است، ولی کافی نیست و اگر فعالیت‌ها با آموزش همراه نباشند و اجراها در طول سال گسترش نیابند، نتیجه مطلوب به دست نخواهد آمد.»
☐

از زبان مدیر
تمرکززدایی
از جشنواره‌ها

حسن رونده، مدیر هماهنگی تئاتر استان‌های اداره کل هنرهای نمایشی وزارت ارشاد؛ ضمن قدردانی ویژه از دست‌اندرکاران ستاد برگزاری جشنواره نمایش‌های آیینی سنتی برای میزبانی خوب و شایسته این رویداد نمایشی، باید گفت که یکی از نکات مهمی که در دوره اخیر معاونت امور هنری وزارت ارشاد و اداره کل هنرهای نمایشی مدنظر قرار گرفته، تمرکززدایی جشنواره‌ها از تهران و برگزاری آنها در شهرها و استان‌های دیگر است که جدیدترین نمونه اجرای این سیاست‌گذاری را در زمینه برگزاری بخش‌های مختلف جشنواره آیینی و سنتی در استان‌های مختلف کشور به خوبی می‌توان به مشاهده نشست.
این رویکرد جدید و سازنده که می‌توان از آن به عنوان اتفاقی نویدبخش برای بسیاری از شهرها و استان‌های کشور یاد کرد، تاکنون موجب اتفاق بسیار خوبی در عرصه تئاتر کشور شده است.
با این حال، نباید چشم بر این واقعیت بست که چنین شرایطی متضمن حمایت مجموعه‌های مختلف استانی و همچنین توجه عمومی به تجهیز زیرساخت‌های نمایشی کشور است که امیدوارم با حمایت بیشتری از سوی دستگاه‌های مختلف مواجه شود!

نرگس یزدی، دبیر علمی بخش سمینار جشنواره؛ امسال تلاش کردیم علاقه‌مندان را به انجام پژوهش‌های جدی در این حوزه ترغیب کنیم و پژوهش‌ها صرفاً معرفی آیین‌ها یا نمایش‌های آیینی نباشد و بتوانیم نوعی بازنگری در پژوهش‌های عرصه نمایش‌های آیینی و سنتی را رقم بزنیم، همچنین مشتاق بودیم که از نقاط مختلف جهان مقاله و پژوهش داشته باشیم، به همین دلیل هم شماری از مطرح‌ترین نظریه‌پردازان جهان در این حوزه را فراخواندیم که آنها نیز استقبال کردند.
امسال برای نخستین‌بار سمینار جشنواره میزبان برجسته‌ترین چهره‌های جهانی این حوزه است، از جمله پروفسور رنچارد شکر، پروفسور ماروین کارلسن، مایکل چمرز، ولادیمیر استانیفسکی و بهارات گوپت که به‌صورت آنلاین از آمریکا، لهستان و هند در سمینار حضور خواهند داشت.
دو نفر از مطرح‌ترین پژوهشگران چین نیز که یکی در حوزه اپرای پکن و دیگری را به جامعه هنری معرفی کند تا در آن با فرم‌های سنتی متخصص است، در این سمینار حضور خواهند داشت.

مهدی حامدسقایان، عضو هیأت انتخاب بخش پژوهش به عنوان عنصری بنیادین در کارهای هنری اهمیت خود را در تئاتر جهان نشان داده و هنرمندان بزرگ بر وابستگی آفرینش‌های هنری به پژوهش تاکید بسیاری دارند.
اگر سه پایه بنیادین هنر تئاتر را شامل آموزش، پژوهش و آفرینش در نظر بگیریم، پژوهش می‌تواند به هر دو بخش دیگر کمک کند، ضمن اینکه همچون چراغی، مسیر حرکت مسئولان و مدیران را روشن می‌کند.
ما سال‌هاست که شاهد برگزاری سمینارهای علمی پژوهشی باکیفیتی در جشنواره نمایش‌های آیینی سنتی هستیم.
امسال هم پژوهشگران مقالات خوبی فرستاده بودند، اما آنچه توقع من بود، فاکتور ابتکار و نوآوری است و بسیار علاقه‌مندم با کارهای جدیدی در پژوهش روبه‌رو شویم که بتواند زوایای جدیدی از آیین‌ها و مناسک ایرانی و نیز زوایای پنهانی از نمایش‌های سنتی را به جامعه هنری معرفی کند تا در کارهای عملی و اجراهای صحنه‌ای مورد استفاده قرار بگیرد.